
Notat

Til: Rektor

Kopi til: AB-fakultetets ledergruppe

Fra: Dekan Fredrik Shetelig

Signatur:

SAKS: om mulige sammenslåinger av institusjoner i Universitets- og høgskolesektoren. AB-fakultetets innspill til prosessen.

Konklusjon:

- AB-fakultetet anbefaler at NTNU videreutvikles uten sammenslåinger med andre statlige universiteter og høyskoler. Anbefalte utviklingsaksjer:
 - o Fortsette fokus på eksellens i forskning, innovasjon og utdanning.
 - o Forsterke og videreutvikle samarbeidet med SINTEF.
 - o Utvikle en samlet og attraktiv by-integrert campus.
 - o Videreutvikle det ennå uforløste tverrfaglige potensialet i NTNU's samlede portefølje. (gitt i mandatet fra opprettelsen i 1996) NTNU's visjon «Kunnskap for en bedre verden» er helt og holdent avhengig av at sammenhengen mellom bredde- og hovedprofil realiseres.

- AB-fakultetet ser at det kan være mulig med en fusjon med HiST dersom eksterne krefter presser dette frem, men at dette ikke er avgjørende for NTNU's faglige utvikling. Hovedargumentene for en fusjon med HiST vil etter fakultets oppfatning være:
 - o Øke volumet for å sikre NTNU en dominant rolle i utdannings-Norge.
 - o Samle de lokale institusjonene til en helhetlig bynær campus.

Det har så langt ikke fremkommet vektige faglige argumenter for fakultetet ved en fusjon med HiST.

Argumenter mot en fusjon med HiST er etter fakultetets oppfatning:

- o For fakultetet er det liten faglig overlapp og de miljøene som har det finnes i stor grad allerede ved NTNU med høyere forskningskvalitet.
- o En sammenslåing med HiST vil kunne gi NTNU en enda tyngre vektning av teknologiprofilen som vi frykter vil marginalisere fagmiljø som er i krysningpunktet mellom teknologi og samfunn, samt estetiske fag.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon
A. Getz vei 3	E-post:	A. Getz vei 3	+ 47 73 55 02 75
7491 Trondheim	fak-adm@ab.ntnu.no	Gløshaugen	Telefaks
	http://www.ab.ntnu.no		+ 47 73 59 50 94
			Tlf: + 47

- En inkludering av en så stor andel lavere grads utdanning vil kunne dra ned NTNU sitt rykte innen eksellens, og vanskeliggjøre den tunge satsningen på forskningskvalitet NTNU har drevet.
- AB-fakultetet stiller seg negativ til en fusjon der NTNU er en del av et nasjonalt fler-campusuniversitet med: HiST, HiG, HiN og HiÅl. En slik fusjon vil generelt sett øke NTNU's fagportefølje vertikalt med bachelor profesjonsutdanninger innen teknologi, helse og lærerutdanning, uten store bidrag til en bredere fagprofil. Dette vil gi noen proporsjonsmessige utslag for de øvrige fagområdene ved NTNU: de naturvitenskapelige disiplinene vil reduseres i hovedprofilen, i likhet med de øvrige fagområdene i NTNU's breddeprofil.
- AB-fakultetet har gjennom prosessen identifisert mange positive effekter av begge de foreslåtte fusjonsmodellene både for NTNU som helhet og fakultetet. Mesteparten av de positive effektene ligger i mulighetsrommet. Av konkrete styrker med en stor fusjon finner vi:
 - NTNU vil dominere utdannings-Norge i kraft av volum
 - NTNU vil få tettere «eierskap» til flere næringsklynger enn tidligere.
- Vi finner færre negative/risikable elementer, dette gjør at å konkludere med å anbefale å fortsette videre med NTNU som det er i dag kan virke i overkant proteksjonistisk/konservativt. Disse positive effektene er i stor grad avhengig av at alle involverte parter klarer å samarbeide og gjennomføre en prosess med svært høy usikkerhet med lite problemer. Vi har dessverre ikke tro på at institusjonene som er involvert i prosessene (inklusive NTNU), når de ser mer konkrete konsekvenser, klarer å gjennomføre prosessen på en tilfredstillende måte. SAKS-prosessen så langt har hatt et svært begrenset fokus på NTNU's tverrfaglige bredde. Vi føler risikoen for de gode prosessene som allerede er i gang, og som fakultetet stiller seg positiv til er for store. Dette gjelder NTNU sine TSO, campusprosjektet, NTNU toppforskning og intern tverrfaglighet. En sammenslåing vil kunne hemme NTNU i sitt samfunnsoppdrag gjennom å totalt overskygge disse ressurskrevende prosessene.

Intern prosess ved AB-fakultetet:

AB-fakultetet har diskutert saken i to fakultetsstyremøter: 19.september og 11.desember. Saken er også presentert og lett drøftet i flere ledermøter ved fakultetet og grundigere bearbeidet i workshop med ledergruppen 8.januar med Per Kjøl fra rektors stab tilstede. Instituttlederne har drøftet saken ved de enkelte institutt som forberedelse til workshop 8.januar. Saken er også presentert i allmøter for ansatte ved fakultetet, men det er ikke gjennomført en dyp og bred forankrings prosess i plenum.

Kommentar til SAKS-prosessen ved NTNU:

NTNU's prosess har vært organisert i arbeidsgrupper med spesifikke tema: teknologi, helse, økonomi, lærerutdanning og organisasjon & ledelse. AB-fakultetet har ved dekan vært representert i teknologi-gruppen. AB-fakultetet har i liten grad faglig egeninteresse knyttet til de ulike høyskolene og har derfor opptrådt hittil i dette arbeidet på vegne av hele NTNU. Vi ser at den tematiske inndelingen har vært førende for hvilke institusjoner NTNU har sett som relevante partnere i SAKS-prosessen. Betraktet ut fra AB's faglige egeninteresser ønsker vi å påpeke at denne smale tematiske profilen svekker SAKS-prosessen ved å ha en ekskluderende effekt i forhold til fakultetets fag-områder. Hvis denne manglende bredden i faglig tema også oppleves ved andre fakultetet vil vi påstå at dette vil

svekke NTNU's ennå ikke fullt ut realiserte tverrfaglige potensial. Vi anbefaler derfor at NTNU i den videre prosessen balanserer ekspansjonsiver med kvalitativ utvikling av NTNU's egenart. Visjonen «kunnskap for en bedre verden» står og faller med evnen til å aktivere hele NTNU's faglige bredde.

Det er blitt påpekt tydelig gjennom prosessen at man skal innta et perspektiv frem mot 2030 og at man ikke skal ha fokus på de kompliserte reorganiseringsprosessene som nødvendigvis igangsettes i kjølvannet av en fusjon. Allikevel er det umulig å ikke gjøre seg tanker om de eventuelle omorganiseringsprosessene som vil ta en stor del av fokus i en ti-års periode. Det tok mange år etter fusjonen i 1996 før man kunne skifte fokus fra organisasjon til faglig innhold. Med et campusutviklingsprosjekt parallelt til en eventuell fusjonsprosess gir det selv at NTNU vil bruke store deler av sin oppmerksomhet til andre saker enn faglig strategisk utvikling. Denne fusjonsprosessen er til forskjell fra fusjonen i 1996 foreløpig uten noen klar faglig visjon utover struktureffektivisering initiert av regjeringen. Dette er grunn til stor bekymring ved AB-fakultetet som faglig sett ligger i periferien av de aktuelle høyskolenes fagprofiler.

Fagområder ved HiST, HiG, HiN og HiÅl med relevans for AB-fakultetet:

For alle høyskolene er det fravær av AB-fakultetets primære fagområder: Arkitektur, Byplanlegging og Billedkunst. Alle høyskolene har tilstøtende utdanninger som bachelor bygningsingeniør. AB-fakultetets eksisterende samarbeid med de ulike høyskolene er pr i dag minimalt. Vi ser allikevel interessante tematiske samarbeidsmuligheter ved følgende utvalgte tema som i sin helhet vil være uavhengige av fusjoner: (BOA baserer seg på registrert finansiering i årene 2011, 2012 og 2013)

HiST:

- Teknologi:
 - o Bachelor i tradisjonelle håndverks-teknikker og teknisk bygningsvern. (Her har vi allerede noe samarbeid knyttet mot bygningsvern og arkitekturhistorie)
 - o Bachelor bygningsingeniør
 - o Kurs i folkehelse og universell utforming
- Avdeling for teknologi har to satsingsområder under oppbygging: fornybar energi, konstruksjoner og miljøteknologi som kan være relevante for AB.
- HiST har fokus på innovative læringsformer som kan bli et samarbeidsfelt
- BOA: ujevnt og synkende tilslag i EU og NFR. Relativt beskjedent volum målt mot institusjonens størrelse.

HiÅl:

- Teknologi og Ingeniørfag med
 - o bachelor i: bygningsingeniør, skipsdesign, samt produkt- og systemdesign
- BOA: relativt bra og økende tilslag i NFR (best av høyskolene, relativt), minimalt tilslag i EU.

HiN:

- o Bachelor i ingeniørfag bygg
- o Master i teknologi – integrert bygningsteknologi
- HiN har et fokus på teknologi og konstruksjoner i ekstremt kalde klima som kan være interessant for bærekraftig arkitektur.

- BOA: relativt bra og stabilt tilslag i NFR, ingenting i EU.

HiG:

- Helse:
 - o Kurs i Universell utforming
 - o Master i helsefremmende lokalsamfunnsarbeid
- Informatikk:
 - o Master i Color in informatics and media technology
 - o Master i 3D multimedia technology
 - o Master i interaction design
- Teknologi:
 - o Master i Sustainable manufacturing
 - o Bachelor Bygningsingeniør
 - o Bachelor i Fornybar energy
 - o Bachelor i Byggeledelse
 - o Bachelor i Geomatikk
 - o Årsstudier i GIS og BIM
- Forskningssentere og laboratorier:
 - o Norwegian Colour & Visual Computing Laboratory
 - o Norsk forskningslaboratorium for universell utforming
- Interessant fokus på materialteknologi i samarbeid med Raufoss
- Det er også under oppbygging en klynge med fokus på helse og bygde omgivelser. AB-fakultetet deltar på partnernemøte i januar 2015.
- BOA: økende og OK tilslag i NFR, ujevnt og synkende tilslag i EU.

Av alle de fire høyskolene utpeker HiG seg som den absolutt mest interessante for AB-fakultetet. HiG har størst overlapp i fagfelt, har relevante laboratorier, har tilknytning til industri som er relevant (bl.a. tre- og aluminiumsindustri), har fokus på sammenhengen mellom helse og omgivelser, er fremoverlent mht EU og kan være et effektivt brohode ovenfor sør-Norge/Oslo. HiST har noen få faglige tangeringspunkter, men er mest interessant som samarbeidspartner på grunnlag av lokal nærhet. AB-fakultetet vil arbeide for tettere samarbeide med HiG og HiST uavhengig av om det blir fusjon eller ikke.

Styrker og svakheter ved de ulike modellene:

I workshopen i ledergruppen 8.januar skilte vi mellom AB-fakultetets perspektiv og NTNU's perspektiv og fokuserte på fordeler og ulemper ved de tre alternativene sett fra disse to perspektivene. Listene er av tidsnød i liten grad redigert. Notater fra fakultetsstyremøter er føyd til der det er relevant.

Alternativ A: NTNU uten fusjon	
AB-fakultetets egeninteresser: positivt	AB-fakultetets egeninteresser: negativt
<p>Styrker: Fokus beholdes på faglig strategisk utvikling innenfor eksisterende rammeverk. Kjenner utfordringer/trusler. AB har en aktiv rolle ved NTNU for samarbeid og utfordringer.</p> <p>Muligheter: Estetikk vil kunne utvikles med tyngde og gyldighet og fokus. Impact-klima-form. Tenke bredde-kultur-bruk- som grunnlag for faglig utvikling. AB vil opprettholde faglig integritet som utgangspunkt for tverrfaglig utvikling med teknologi/humanoria/samf.vit.</p>	<p>Svakheter: -</p> <p>Trusler: Økt konkurranse om studenter og finansiering. Vi kan få sterkere konkurrenter – krever fokus på å utvikle egne profiler. Ikke sett på som flinke gutter av Erna og Siv. (Mindre penger).</p>
NTNU perspektiv: positivt	NTNU perspektiv: negativt
<p>Styrker: Faglig fokus og videreutvikling av tverrfaglighet – dyrking av eksellens. Fysisk sosialt læringsmiljø på campus. Trygt.</p> <p>Muligheter: Mulighet for å skjerpe NTNU's profil på basis av dagens konstellasjon. De andre institusjonene i Norge blir ikke større om de samles i SAKS, bare færre. (Med organisasjonsfusjon uten kvalitet.) Det blir prinsipielt ikke flere å dele pengene med. Men konkurrentene kan bli tydeligere (etter omorganiseringsprosess er avsluttet). Vi kan videreføre de siste 5 årenes faktiske faglige strategiarbeid. TSO'ene vil utvikles med fullt fokus.</p>	<p>Svakheter: -</p> <p>Trusler: Tekno-bastion i sør kan svekke Trondheim som studentby og dermed påvirke rekruttering til alle studier. Større konkurranse fra andre institusjoner som ekspanderer. Blir forbigått av andre høyskoler/universitet med tyngre etablering og næringsklynge kontakt. Konkurrerende institusjoner som slår seg sammen vil kunne få politisk good-will og tjene økonomisk på dette (midler til SO-stillinger, mm)</p>
Alternativ B: NTNU fusjon med HiST	
AB-fakultetets egeninteresser: positivt	AB-fakultetets egeninteresser: negativt
<p>Styrker: Tung Trondheimsprofil. Organisatorisk (geografisk) mulig.</p> <p>Muligheter: Samarbeid om det pedagogiske.</p>	<p>Svakheter: Ikke så mange samarbeidsområder. Ingen faglige sammenfall innen estetikk, arkitektur, byplan (den store fremtidsutfordringen), billedkunst,</p>

<p>Noe interessant: Bygningsvern og Universell utforming.</p> <p>Får enda større gjennomslag i Trøndelags-regionen som politisk påvirkningsfaktor.</p> <p>Lettere å rekruttere studenter fra HIST.</p> <p>Interessant undervisnings-samarbeid på enkelte «case» (neppe på fast emnebasis)</p> <p>Regional networking.</p>	<p>naturvitenskap, humanoria, samfunnsvitenskap.</p> <p>Mere byråkrati. Flere løsninger som ikke passer for oss.</p> <p>Mangler faglig mål og visjon.</p> <p>Trusler:</p> <p>Svekkelse av NTNU-profilen «excellence»</p> <p>Ingen kvalitetseffekt.</p> <p>Fusjon krever mye tid og fokus i forhold til direkte utbytte for AB.</p> <p>Rent prinsipielt ved vi ingenting om situasjonen med eller uten samkjøring/plassering. Dette er omfattende og kan bli kjempebra eller dårlig.</p> <p>Finansiering av utdanningsaktivitet kan svekkes ved at kontakttid-faktoren i IFM reduseres for å spre ressursene i institusjonen. Dette vil i tilfelle svekke fakultetets undervisningskvalitet.</p> <p>Ved en sterk økning av profesjonsfag innen teknologi, helse og lærerutdanning vil NTNU's profil forskyves. AB-fakultetets fagområder kan risikere å bli marginalisert. KAM-prosjektet må i tilfelle revurderes i forhold til om AB's gjennomslagskraft svekkes ved å bli «parkert» i en estetisk profil.</p>
<p>NTNU perspektiv: positivt</p>	<p>NTNU perspektiv: negativt</p>
<p>Styrker:</p> <p>Viser vilje til å oppfylle det politiske målet om sammenslåing. (Unngår represalier, får politisk good-will?)</p> <p>Universitetet er tydelig manifestert i bysenter.</p> <p>Muligheter:</p> <p>Campus-prosjektet blir enda mer spennende.</p> <p>Kan få driv til nye CAMPUS utviklingsinitiativ og midler.</p> <p>Større geografisk tyngde gir synlighet.</p> <p>Trondheims-universitetet (sterk i nasjonal og internasjonal konkurranse).</p> <p>Effektivisere ressurser på utdanning.</p> <p>Allerede en prosjektbasert undervisning for teknologer v/hist.</p> <p>Hele verdikjeden på ett sted, fra teori til praksis</p>	<p>Svakheter:</p> <p>Hvordan blir dette i etablerte system?</p> <p>Spenn i nivå (høgskole og universitet) praktisk om enn ikke lovbasert. Vanskelig å opprettholde og neppe i tråd med å utvikle NTNUs ide om kvalitet.</p> <p>Trusseler:</p> <p>Drar ned kvalitet.</p> <p>Administrativt merarbeid særlig på sentralt nivå.</p> <p>Såre tær i mange år fordi HIST blir «lillebror» og ikke likeverdige partner.</p>

<p>& back. + pedagogikk og læringsformer.</p>	
<p>Alternativ C: NTNU fusjon med HiST, HiG, HiÅl, HiN</p>	
<p>AB-fakultetets egeninteresser: positivt</p>	<p>AB-fakultetets egeninteresser: negativt</p>
<p>Styrker: Med HiG: tilstedeværelse på Østlandet – litt nærmere Oslo. Størst i Norge. Bredere smørgårdsbord: kapasitet for å få tilslag på forskningsmidler EU.</p> <p>Muligheter: Potensielt større muligheter for å ha dedikerte samarbeidspartnere innen andre fagmiljø. Dette fordi disse blir flere og enda mere spesialiserte. Dark horse som kan trekke til oss spennende miljø. Større tilgang på laboratorier. Størst i Norge. Kan bidra positivt til student-rekruttering og ansatte-rekruttering. Lettere gjennomslag i riksmidia. Tvinges til å se sin egen plass på nytt & bli flinkere til å vise seg frem. Potensiell utvidelse av fakultetet med stor fusjon: Mulighet: School of Architecture, Planning and Built Environment.</p> <p>Ville/kunne føre til styrking av enkelte fagområder: Utvikle arktisk kompetanse. Ekstrem-klima – Ekstrem-materialer. Teknologi i kalde områder. Gjenoppliving av REC solceller. Light and Colour group. GIS, BIM, UU, Helse og omgivelser, materiellteknologi i fargevitenskap. HiG: God relasjon næringsklynge. Tre-arkitektur/teknologi kan sortere under vårt fakultet. Mulighet for samarbeid omkring smarte byer & regioner. (Tverrfaglig + geografisk). Kobling til tradisjons-håndtverk: HiST, Gjøvik, Mai-haugen. Dedikerte arkitekturforskere knyttet til : Helse – Tekno – Økonomi.</p>	<p>Svakheter: Ingen nye partnere innen Estetikk, arkitektur, byplan (den store fremtidsutfordringen), billedkunst, naturvitenskap, humanoria, samfunnsvitenskap. Utydelig plass i fragmentert kaotisk fag/nivå/geografisk sammensurium. Svekker ABs posisjon i en fra før uoversiktlig struktur % andel av total.</p> <p>Trusler: Finansiering av utdanningsaktivitet kan svekkes ved at kontakttid-faktoren i IFM reduseres for å spre ressursene i institusjonen. Dette vil i tilfelle svekke fakultetets undervisningskvalitet. Vanskeligere å påvirke fellesløsninger? Rasjonalisering av fasiliteter. F.eks. laboratorier på en av høyskolene og ikke i Trondheim. For store avstander geografisk. Mye reiseaktivitet med stort Co2 – avtrykk. De andre ved NTNU vil ikke leke med oss men med de nye partnerne? Faculty – Reorganisation = End of AB Faculty. Et utvidet fakultet kan miste fokus og kvalitet ved forskyvning fra sentrale felt til samling av mindre, spesialiserte og fragmenterte instrumentale felt. Ved en sterk økning av profesjonsfag innen teknologi, helse og lærerutdanning vil NTNU's profil forskyves. AB-fakultetets fagområder kan risikere å bli marginalisert. KAM-prosjektet må i tilfelle revurderes i forhold til om AB's gjennomslagskraft svekkes ved å bli «parkert» i en estetisk profil.</p>

NTNU perspektiv: positivt	NTNU perspektiv: negativt
<p>Styrker: Stor kunnskapsinstitusjon vs resten. Største universitet i Norge. NTNU "eierskap" til næringsklyngene i Ålesund og Gjøvik. (muligens i Narvik? REC?) Technocratic national domination of technology research.</p> <p>Muligheter: Kjøttvekt og gjennomslag i EU søknader basert på innovasjon i næringsklyngene + noe HiST & HiG. Stadfeste nasjonal rolle & ansvar, spre kultur & holdning for kvalitet. Vi kan rasjonalisere bort noen mindre gode studier ved gjennomgang av studieprogramportefølje. Infrastruktur: sammen er vi sterke. Tvang til interaktive digitale metoder for undervisning og forskningssamarbeid.</p>	<p>Svakheter: Mangler faglig mål og visjon. Geografisk spredt miljø. Dårlig Co2 regnskap. Samling av NTNU ved campus utvikling mister fokus og betydning. For krevende prosess med så mange aktører vil svekke NTNU I 5-10 år. Usikkerheten om hva som kommer etterpå.</p> <p>Trusler: Vi mister NTNUs profil som konkurransefortrinn, kun kjøttvekt gjenstår tilsynelatende som fortrinn. Svekke den teknologiske/naturvitenskapelige hovedprofilen. Forgreining av NTNUs profil til teknologi, helse andre fagmiljø..... Slow to rapid. Reduction of arts/humanoria aspect to insignificance. Vi mister trykk på utvikling av kvalitet som konkurranse fortrinn om det er nok å være STOR. Mister faglig ide og profileringsarbeid. Mister fokus på faglig/strategisk utvikling. Ser ikke hvor rasjonaliseringsgevinst skal eller kan tas ut. Utvider samarbeidsproblemer. Administrativt ustyrbar. Administration exhaustion + administration inflation. Further manupulization. Usikkerheten om hva som kommer etterpå. Unforseeable consequences of a merger: overhead etc. Social/human cost.</p>

Coda:

AB-fakultetet har stor tro på å knytte tettere og selektive allianser med relevante fagmiljø både nasjonalt og internasjonalt. Vi ser bare ikke behovet for å fusjonere for å få dette til. Fakultetet vil som nevnt over uansett utvikle tettere relasjoner med HiST og HiG. I tillegg vil vi knytte allianseband med fagmiljø som er direkte relevante for oss innen arkitektur, byplanlegging og billedkunst.

Uansett utfall av SAKS-prosessen vil AB-fakultetet fortsette agere som et aktivt, dynamisk, tverrfaglig, samarbeidende og skapende fagmiljø. Vi har vist oss satsingsvillige på tross av begrensede ressurser: vi er vertskap for FME-senteret Zero Emission Buildings, vi har hatt vertskap for to SFI-

søknader (uten tilslag, men begge med hovedkarakter 6), vi kom tett opp mot å få SFU-senter, vi tar føring i utvikling av smart cities, vi har mobilisert raskt og omfattende inn i NTNU's TSO'er med leder-rolle i bærekraftig byutvikling, to post.docs og fire phd'er.

Vi merker oss opptakten til en kommende reorganisering ved NTNU der man bl.a sysler med tanker om en School-modell (uten at det er helt klart hva dette innebærer). Vi vet at dette er prematurt, men ettersom dette allerede er lansert i diskusjonen er det er fristende å melde inn en ide som vil kunne bringe inn et fremtidsrettet helhetsperspektiv knyttet til AB-fakultetets kjerneområder:

«School of sustainable architecture, planning and built environment» som omfatter hele AB-fakultetet, inklusive billedkunst + teknologi-miljøene innen bygg, anlegg og transport, konstruksjon og design.

Fredrik Shetelig

Dekan, AB-fakultetet, NTNU